

УДК 330,341: 658.5

JEL Classification: Q16, O13, O31

DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2018.1\(34\).259-268](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2018.1(34).259-268)

Л.Д. Запирченко, доц., канд. екон. наук

Т.Ф. Рябоволик, канд. екон. наук

Центральноукраїнський національний технічний університет м. Кропивницький, Україна

Особливості інноваційної діяльності та впровадження інновацій у виробничу діяльність аграрних підприємств

У статті акцентовано увагу на специфіці формування та перевагах розвитку інноваційних процесів на підприємствах аграрної сфери. Визначено доцільність та необхідність впровадження та реалізації передових інноваційно-технологічних процесів для розвитку агропромислового виробництва та отримання економічного та соціального ефекту. У результаті узагальнення інформації щодо сутності та значення агроінновацій, особливостей їх впровадження в агросекторі, виявлено основні напрями використання інноваційних технологій та чинники, що перешкоджають їх реалізації. На основі дослідження встановлено, що здійснення більш масштабної політики впровадження та реалізації інновацій забезпечить підвищення ефективності функціонування аграрної сфери, а також сприятиме раціональному природокористуванню та підвищенню продуктивності землеробства і тваринництва в умовах обмеженості природних ресурсів.

інновації, інноваційна діяльність, агроінновації, інноваційні технології, аграрна сфера, особливості інноваційної діяльності, агропромислове виробництво, впровадження інновацій

Л.Д. Запирченко, доц., канд. екон. наук

Т.Ф. Рябоволик, канд. екон. наук

Центральноукраїнський національний технічний університет, Кропивницький, Україна

Особенности инновационной деятельности и внедрения инноваций в производственную деятельность аграрных предприятий

В статье акцентировано внимание на специфике формирования и преимуществах развития инновационных процессов на предприятиях аграрной сферы. Определена целесообразность и необходимость внедрения и реализации передовых инновационно-технологических процессов для развития агропромышленного производства и получения экономического и социального эффекта. В результате обобщения информации о сущности и значении агроинноваций, особенностей их внедрения в агросекторе, выявлены основные направления использования инновационных технологий и факторы, препятствующие их реализации. На основе исследования установлено, что осуществление более масштабной политики внедрения и реализации инноваций обеспечит повышение эффективности функционирования аграрной сферы, а также будет способствовать рациональному природопользованию и повышению производительности земледелия и животноводства в условиях ограниченности природных ресурсов.

інновації, інноваційна діяльність, агроінновація, інноваційні технології, аграрна сфера, особливості інноваційної діяльності, агропромислове виробництво, внедрение інновацій

Постановка проблеми. В умовах переходу на інноваційну модель функціонування та розвитку економіки, технічний прогрес та інновації призводять до більш ефективного використання праці і капітальних інвестицій, і, таким чином, сприяють росту продуктивності – одного з основних чинників стабільного та ефективного економічного зростання.

Використання передових інноваційно-технологічних процесів є пріоритетним напрямком розвитку сільського господарства, який спрямований на динамічність агропромислового виробництва. Це, у свою чергу, сприяє збільшенню обсягів продажу, зростанню фондоозброєності та продуктивності праці, підвищенню рентабельності роботи,

впливатиме на соціально-економічний розвиток сільських територій та економічну стабільність держави. Відтак важливого значення набуває розробка заходів впровадження та ефективного використання інноваційних технологій з метою отримання економічного та соціального ефекту.

Саме аграрними підприємствами нині створюється майже третина валового внутрішнього продукту. Але, водночас, агропромислове виробництво в Україні за продуктивністю й ефективністю відстає від країн Європейського Союзу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Грунтовні дослідження різних аспектів інноваційних процесів в аграрній сфері здійснені провідними вітчизняними вченими, такими, як В. Андрійчук [1], С. Дем'яненко [2], П. Саблук [12], О. Янковська [13] та ін. Основна увага даних авторів приділялася визначенню проблем використання інновацій в аграрній сфері та необхідності впровадження потужних технологій. Тому надзвичайної актуальності набуває пошук таких інноваційних рішень, які б забезпечили підвищення ефективності функціонування аграрної сфери, раціонального природокористування та підвищення продуктивності землеробства і тваринництва в умовах обмеженості природних ресурсів. Нині постійне впровадження новітніх розробок є запорукою сталого розвитку сільського господарства, що і обумовило цільову спрямованість даного дослідження.

Постановка завдання. Метою публікації є дослідження особливостей інноваційної діяльності агропромислових підприємств та визначення на цій основі підходів для забезпечення ефективного впровадження інновацій та подальшого розвитку аграрних підприємств в сучасних економічних умовах.

Виклад основного матеріалу. Аналіз наукових публікацій щодо інноваційної діяльності дозволяє зробити висновок, що інновація – процес, у якому винахід або ідея набуває економічного змісту і приносить прибуток. В економічній літературі термін «інновація» зазвичай інтерпретується як перетворення потенційного науково-технічного прогресу в реальний, який втілюється в нових продуктах і технологіях і набуває економічного змісту. У наукових дослідженнях вітчизняних економістів переважає думка, що «інновація являє собою техніко-економічний процес, який завдяки практичному використанню продуктів розумової праці – ідей і винаходів, приводить до створення кращих за властивостями нових видів продукції та нових технологій», а «нововведення – це процес доведення наукової ідеї до технічного винаходу, до стадії практичного використання, що приносить дохід» [1; 4; 6, с. 70-71].

Інноваційний продукт характеризується вищим технологічним рівнем, новими споживчими якостями товару або послуги порівняно з попереднім продуктом. Під інноваційною діяльністю розуміють усі наукові, технологічні, організаційні, фінансові і комерційні дії, що реально приводять до здійснення інновацій або задумані з цією метою. До інноваційної діяльності також входять дослідження і розробки, не пов'язані прямо з підготовкою конкретної інновації.

У Законі України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності» серед стратегічних пріоритетних напрямів на 2011 – 2021 роки були визначені технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу; впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії; широке застосування технологій чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища [10].

Комплексною характеристикою спроможності сільськогосподарських підприємств до інноваційного розвитку є їх інноваційний потенціал.

Без інноваційного потенціалу як сукупності наукових знань, інформації про результати науково-технічних робіт, винаходи, проектно-конструкторські розробки,

зразки нової техніки і продукції, які генеруються науково-дослідними організаціями, підрозділами, їх науковцями, інноваційний процес неможливий.

Згідно з доповіддю “Глобальний індекс інновацій 2017”, підготовленою спільно Корнельським університетом, школою бізнесу INSEAD і Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (ВОІВ), Глобальний індекс інновацій (ГІІ) 2017 охоплює 127 економік світу й використовує 82 показники по цілому ряду тем [14].

У 2017 р. Україна посіла найвищу позицію за останні 7 років – 50 місце (у 2016 році – 56 місце), і перемістилась на 6 позицій, що обумовлено високим коефіцієнтом інноваційної ефективності, тобто співвідношенням отриманого результату до інноваційних ресурсів (рис. 1).

Водночас, Україна зберігає високе (21-ше) місце за ефективністю вищої освіти, яку розраховують за часткою працівників з дипломами про вищу освіту і кількістю випускників з інженерною й технічною вищою освітою.

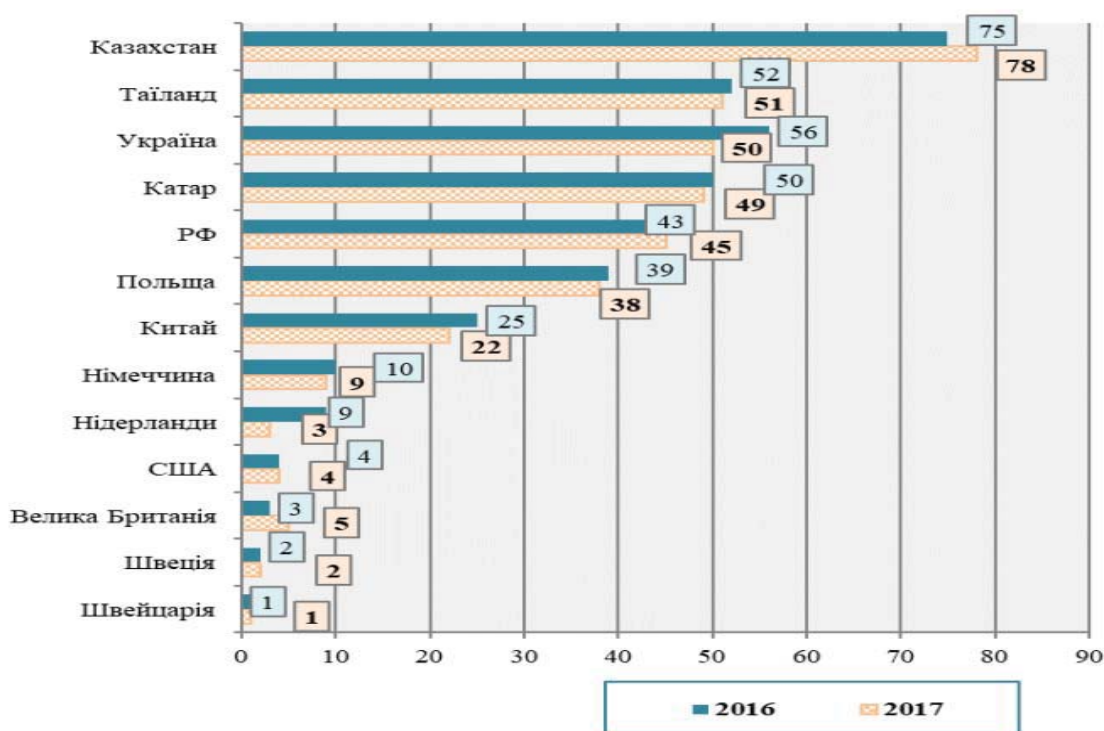


Рисунок 1 – Динаміка глобального індексу інновацій по країнах за 2016-2017 рр.

Джерело: побудовано на основі [13]

Але варто зазначити, що у порівнянні з рейтингом 2017 р. Україна за рівнем вищої освіти втратила 17 позицій (табл. 1). За патентною активністю Україна посідає досить високу позицію – 27-ме місце.

Рейтинг України за підіндексом “Інновації” у доповіді 2017-2018 рр. відповідає 61 місцю, тобто падіння становить 9 позицій. Україна погіршила свої позиції в рейтингу за всіма показниками цього підіндексу, окрім показника “Наявність учених та інженерів” – 25 місце проти 29-го у 2016 р. Найбільше падіння відзначено за критеріями: “Державні закупівлі новітніх технологій і продукції” – з 82 на 96 позицію рейтингу, “Взаємозв’язки університетів з промисловістю у сфері ДіР” – з 57 на 73 позицію [14].

Таблиця 1 – Показники глобального індексу інновацій Bloomberg для України за 2017-2018 рр.

Рік	Загальний ранг	Витрати на R&D у співвідношенні до ВВП	Технологічні можливості	Продуктивність праці	Кількість високотехнологічних підприємств	Ефективність вищої освіти	Концентрація дослідників	Патентна активність
2017	42	44	47	50	34	4	44	27
2018	46	47	48	50	32	21	46	27

Джерело: складено на основі [14]

Аграрна інновація (агроінновація) – це інновації, що реалізуються в аграрному секторі економіки з метою підвищення ефективності його діяльності та забезпечення стабільного розширеного відтворення агропромислового виробництва, реалізацією в господарську практику результатів досліджень і розробок у вигляді нових сортів рослин, порід і видів тварин і птиці, нових технологій в рослинництві, тваринництві і переробній промисловості, нових добрив і засобів захисту рослин і тварин, нових або покращених продуктів харчування, матеріалів, нових форм організації і управління підприємством, нових підходів до соціальних послуг, що дозволяють підвищити ефективність аграрного виробництва [7, с. 225-227]. На інноваційні процеси в сільському господарстві мають безпосередній вплив особливості сільськогосподарського виробництва.

Інноваційна діяльність відповідно до ст.3 Закону України “Про івестиційну діяльність”, передбачає:

- випуск і розповсюдження принципово нових видів техніки і технологій; прогресивні міжгалузеві структурні зрушення;
- реалізацію довгострокових науково-технічних програм з великими строками окупності витрат;
- фінансування фундаментальних досліджень для здійснення якісних змін стану продуктивних сил;
- розробку та впровадження нової, ресурсозберігаючої технології. призначеної для поліпшення соціального та екологічного становища [4].

Таким чином, сутність інноваційної діяльності в аграрному секторі економіки полягає у розробці і впровадженні в аграрне виробництво прогресивних методів ведення господарства, в основі яких лежать методи ефективного виробництва продукції, застосуванні нового покоління техніки, використанні нової кадрової політики з врахуванням накопиченого наукового та інноваційного потенціалу. Основою інноваційного потенціалу виступає саме ресурсна складова (людські, матеріально-технічні, фінансові, інформаційні ресурси).

Основними особливостями формування і розвитку інноваційного процесу в аграрній сфері є [13, с. 304-305]:

- відмінність у природно-кліматичних умовах знаходження агропідприємств та спеціалізація виробництва;
- значна відмінність у періодах виробництва окремих видів сільськогосподарської продукції і продуктів її переробки;
- різноманітність типів виробництва за організаційно-правовими формами та формами власності, розмірами, підпорядкованості тощо;

- залежність технології виробництва сільськогосподарської продукції від природно-кліматичних умов, дорожньо-транспортних мереж, віддаленість від центрів постачання та ринків збуту продукції і інших чинників;

- відособленість сільськогосподарських товаровиробників, віддаленість від інформаційно-консультаційних служб і організацій, які виробляють науково-технічну продукцію;

- різний соціально-освітній рівень робітників сільського господарства.

Узагальнення інформації щодо сутності та значення агроінновацій, особливостей їх впровадження в агросекторі, дозволяє виділити основні напрями використання інноваційних технологій у рослинництві та тваринництві (табл. 2).

Таблиця 2 – Напрями використання інноваційних технологій у рослинництві

Сфера застосування	Можливості використання
Селекція	Покращення сортових якостей Підвищення стійкості до ґрунтово-кліматичних умов та шкідників Значний приріст урожайності Одержання насіння елітних сортів
Генна інженерія та ГМО	Стійкість рослин до втрат врожаю, хвороб, шкідників Покращення якості продукції та підвищення рівня врожайності Стійкість проти гербіцидів Здатність рослин виробляти власні пестициди Скорочення процесу догляду та переробки продукції Економія затрат на вирощування ГМО
Органічне землеробство	Відсутність пестицидів та добрив Зменшення шкідливого впливу сільськогосподарського виробництва на навколишнє середовище Відмова від ГМО
Мікрозрошення	Забезпечення оптимального рівня вологості в посушливих умовах Економія поливної води, електроенергії, добрив Уникнення ерозії ґрунту Можливість освоєння малопродатних для обробітку земель Зменшення експлуатаційних витрат Можливість проведення агротехнічних робіт разом з поливом
ІТ технології	Визначення дійсних посівних площ Прогнозування продуктивності збору та втрат врожаю Визначення рівня використання матеріально-технічних ресурсів Можливість виявлення прихованих від обліку продукції та ресурсів
Нанотехнології	Сприяють збільшенню врожайності Низька токсичність нано матеріалів Сприяють прискоренню фотосинтезу рослин та озоненню повітря Підсилення захисних властивостей рослин

Джерело: складено на основі [11]

Слід зауважити, що впровадження та використання сучасних інноваційних технологій у рослинництві створюватимуть позитивний ефект, впливаючи на врожайність, економію витрат, раціональне використання ресурсів та сприятимуть підвищенню економічного потенціалу агроєкосистем.

Основними проблемами у впровадження інновацій у галузі рослинництва є:

- потреба у державних дотаціях;
- відсутність нормативно-правового забезпечення;

- високий рівень фізичного зношення вітчизняної техніки;
- відсутність технологічного обладнання;
- відсутність технології створення вихідного селекційного матеріалу;
- необхідність висококваліфікованих кадрів, науковців.

Основним завданням для галузі тваринництва є збільшення виробництва валової продукції, що можливе завдяки використанню інноваційних технологій (табл. 3).

Таблиця 3 – Напрями використання інноваційних технологій у тваринництві

Сфера застосування	Можливості використання
Біотехнології	Збереження генофонду тварин Покращення здоров'я тварин Удосконалення якості продуктів тваринництва Поліпшення продуктивності тварин з використанням селекційних методів розведення Одержання тварин як донорів внутрішніх органів
Племінна робота	Удосконалення існуючих і створення нових порід тварин Покращення продуктивних якостей тварин Використання генетичного потенціалу кращих порід
Системи годівлі	Ефективність використання різних режимів годівлі Зниження втрат корму Вільний доступ тварин до кормів через сучасну систему їх подачі Збільшення приросту живої маси Точність дозування та роздачі кормів
Техніко-технологічне забезпечення	Удосконалення умов утримання та обслуговування тварин Поліпшення умов праці Зниження витрат на виробництво одиниці продукції Поліпшення якості тваринної продукції Економія ресурсів
Ресурсозберігаючі технології	Зниження витрат і собівартості Спеціалізація робіт щодо вирощування та утримання тварин Підвищення відтворювальної здатності тварин Ефективна організація відпочинку і раціону тварин Ефективне використання систем транспортування й утилізації відходів

Джерело: складено на основі [5]

Основними проблемами у впровадження інновацій у галузі тваринництва є:

- потреба у державних дотаціях та стимулюванні;
- необхідність проведення науково-дослідних робіт і залучення висококваліфікованого персоналу;
- виникнення небажаних мутацій;
- зниження здатності до розмноження;
- можливість передачі інфекцій;
- неконтрольований процес результатів селекційної роботи;
- необхідність залучення інвестицій;
- висока вартість оновлення і модернізації обладнання.

Взагалі, впровадження нових сучасних технологій має позначитися на ефективності сільськогосподарського виробництва, а саме, підвищенні урожайності, збільшенні продуктивності тварин.

Впровадження інноваційних технологій аграрними підприємствами можливе завдяки взаємодії зовнішнього і внутрішнього середовища та наявного ресурсного потенціалу.

Будь-яка прогресивна технологія в аграрній сфері базується на комплексному і раціональному використанні ґрунтово-кліматичних, біологічних, технічних, матеріальних і грошових ресурсів для максимально можливого задоволення потреб рослин чи тварин в основних факторах життя з метою отримання високого і стабільного ефекту. Вона органічно поєднує три основні напрями господарської діяльності: технологічний, технічний і розрахунково-економічний.

Технологічний напрям передбачає розробку й послідовність проведення технологічних операцій, агро- та зоотехнічних вимог до них.

Технічний напрям – комплектацію машинно-тракторних агрегатів, марочний підбір тракторів, сільськогосподарських та спеціальних машин і знарядь, обладнань тваринницьких комплексів, установлення норм виробітку та кількості обслуговуючого персоналу.

Комплексний підхід до впровадження інноваційних технологій аграрними підприємствами дозволяє виділити, що основною метою інновацій в аграрній сфері є забезпечення економічності та екологічності сільськогосподарського виробництва. Але як і в будь якій діяльності, в аграрній сфері є негативні так і позитивні процеси, які сповільнюють розвиток інноваційної складової аграрних підприємств (рис. 2).



Рисунок 2 – Несприятливі чинники в інноваційному процесі

Джерело: побудовано на основі [9]

Перевагами використання інноваційних технологій в аграрній сфері є:

- суттєве підвищення якості отримуваної продукції, що відповідає усім екологічним вимогам безпечного виробництва продукції;
- покращення умов утримання тварин, зниження захворювань і подовження господарського їх використання;
- підвищення продуктивності діяльності, що в цілому забезпечує одержання більшого обсягу доходу на одиницю ресурсу;
- ефективно і гнучке використання робочого часу та зменшення фактору трудомісткості у собівартості виробництва продукції;
- приносити користь споживачам і суспільству в цілому.

Низький рівень використання досягнень аграрної науки агровиробництвом закономірно призводить до зниження якості робіт. Це пов'язано з низьким рівнем формування великих аграрних підприємств та слабкою інтеграцією фермерських господарств. Як наслідок, неефективність застосування сучасних дорогих технологій та технічних засобів виробництва.

Використання інновацій та техніко-технологічних розробок в аграрній галузі дасть змогу нарощувати конкурентні переваги, покращити ефективність виробничо-господарської діяльності загалом, оскільки аграрна галузь у економічно розвинутих країнах поступово перетворюється у наукомістку галузь виробництва [8, с. 439].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, проблема розвитку інноваційної діяльності в аграрному секторі економіки є багатогранною та складною.

На основі дослідження особливостей інноваційної діяльності агропромислових підприємств, проблем та несприятливих чинників, з'ясовано, що аграрні підприємства низькими темпами здійснюють трансфер інновацій у повсякденну роботу. Це пов'язано з відсутністю дієвих економічних стимулів, які б заохочували підприємства здійснювати технологічну модернізацію шляхом активного впровадження інновацій у виробництво.

Для здійснення більш масштабної політики впровадження та реалізації інновацій, основними пріоритетами розвитку інноваційної діяльності на сільськогосподарських підприємствах мають стати:

- вдосконалення механізму управління інноваційною діяльністю сільськогосподарських підприємств;
- технічне і технологічне переоснащення сільськогосподарських підприємств;
- активізація інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств, шляхом надання різних пільг, поліпшення фінансування, розширення консультаційних послуг;
- підвищення результативності наукових досліджень шляхом поліпшення матеріально-технічної бази, посилення кадрового забезпечення наукових колективів;
- інтеграція дрібних підприємств у великі виробничі структури.

Подальші розробки в цьому напрямку мають розглядати процеси впровадження новітніх прогресивних технологій в аграрних підприємствах як систематизовану сукупність знань, відомостей, технологічних та організаційних рішень для забезпечення стабільного розвитку сільського господарства, зміцнення економічної та технологічної безпеки галузі.

Список літератури

1. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств аграрного комплексу: підручник [Текст] / В. Г. Андрійчук. – К.: КНЕУ, 2013. – 779 с.

2. Дем'яненко С.І. Інноваційне зростання – основа стабільності агропромислового комплексу / С.І. Дем'яненко // Наука та інновації. – 2005. – № 1. – С. 87-98.
3. Інновація та її особливості в аграрному секторі економіки України / О. Донець // Економічний аналіз. – 2013. – Т. 12(1). – С. 92-97. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2013_12\(1\)_19](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2013_12(1)_19).
4. Закон України про інноваційну діяльність: № 40-IV (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. Режим доступу - www.rada.gov.ua.
5. Інноваційні технології в тваринництві [Електронний ресурс] // Журнал «Тваринництво України». – 2014. – №6. – режим доступу [http // minagro.gov.ua / system / Statia%20shodo%20innovatsij%20v%20tvarynnytstvi.pdf](http://minagro.gov.ua/system/Statia%20shodo%20innovatsij%20v%20tvarynnytstvi.pdf).
6. Кот О.В. Теоретичні аспекти інноваційного розвитку аграрного сектору економіки та його організаційно-економічне забезпечення / О.В.Кот // Проблеми інвестиційно-інноваційного розвитку. – 2011. – № 1. – С. 65 – 76.
7. Крачок Л.І. Новітні технології в сільському господарстві: проблеми і перспективи впровадження [Електронний ресурс] // Л.І. Крачок // Сталий розвиток економіки. Міжнародний науково-виробничий журнал. – 2013. – №3. – режим доступу <http://www.google.com.ua>.
8. Нелеп В.М. Планування на аграрному підприємстві: підручник – 2-ге вид., перероб. тдоп. / В.М. Нелеп. – К.: КНЕУ, 2004, - 495 с.
9. Новікова О.С. Механізм впровадження інновацій у сільському господарстві на засадах сталого розвитку / О.С. Новікова // Національний лісотехнічний університет України: Науковий вісник. – 2005. – Вип. 15.6 – С. 458-462.
10. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
11. Петров В.М. Технічне забезпечення інноваційних технологій у рослинництві // В.М. Петров // Економіка АПК. – 2013. – №2. – С. 100
12. Саблук П. Т. Наукові агроекономічні дослідження в інтересах активізації росту АПВ і сільських територій / П. Т. Саблук // Економіка АПК. – 2017. – № 5. – С. 19-23. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/E_apk_2017_5_5.
13. Янковська О.І. Особливості інновацій в сільському господарстві / О.І. Янковська // Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. [«Економіка ХХІ століття: виклики та проблеми»], Ужгород, лист. 2009 р.); ред. кол. Ф.Г. Вашук / Мін-во освіти і науки, Закарп. держ. ун-т. – Ужгород : ЗакДУ, 2010. – С. 304-308.
14. The Global Innovation Index 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2017-report>

References

1. Andriychuk, V.H. (2013). *Ekonomika pidpriemstv ahrarnoho kompleksu [Economy of enterprises of agrarian complex]*. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
2. Dem'ianenko, S.I. (2005). *Innovatsijne zrostantia – osnova stabil'nosti ahropromysloвого kompleksu [Innovative growth is the basis of the stability of the agro-industrial complex]*. *Nauka ta innovatsii – Science and innovation, 1*, 87-98 [in Ukrainian].
3. Donets', O. (2013). *Innovatsiia ta ii osoblyvosti v ahrarnomu sektori ekonomiky Ukrainy [Innovation and its peculiarities in the agrarian sector of Ukraine's economy]*. *Ekonomichnyj analiz - Economic analysis, 12(1)*, 92-97. Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2013_12\(1\)_19](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2013_12(1)_19) [in Ukrainian].
4. *Zakon Ukrainy pro innovatsijnudiial'nist' [The Law of Ukraine on Innovation Activity]*. (n.d.). [rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua). Retrieved from www.rada.gov.ua [in Ukrainian].
5. *Innovatsijni tekhnolohii v tvarynnytstvi [Innovative technologies in animal husbandry]*. *Tvarynnytstvo Ukrainy – Animal husbandry of Ukraine, 6*. minagro.gov.ua. Retrieved from <http://minagro.gov.ua/system/Statia%20shodo%20innovatsij%20v%20tvarynnytstvi.pdf> [in Ukrainian].
6. Kot, O.V. (2011). *Teoretychni aspekty innovatsijnoho rozvytku ahrarnoho sektoru ekonomiky ta joho orhanizatsijno-ekonomichne zabezpechennia [Theoretical aspects of innovation development of the agrarian sector of the economy and its organizational and economic support]*. *Problemy investysijno-innovatsijnoho rozvytku - Problems of investment and innovation development, 1*, 65 – 76 [in Ukrainian].
7. Krachok, L.I. (2013). *Novitni tekhnolohij v sil'skomu hospodarstvi: problem i perspektyvy vprovadzhenia [Newest technologies in agriculture: problems and prospects of implementation]* *Stalyj rozvytok ekonomiky - Sustainable development of the economy*. Retrieved from <http://www.google.com.ua> [in Ukrainian].
8. Nelep, V.M. (2004). *Planuvannia na ahrarnomu pidpriemstvi [Planning at an agrarian enterprise]*. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].

9. Novikova, O.S. (2005). Mekhanizm vprovadzhennia innovatsij u sil'skomu hospodarstvi na zasadakh staloho rozvytku [Mechanism of introduction of innovations in agriculture on the basis of sustainable development] *Natsional'nyj lisotekhnichnyj universytet Ukrainy: Naukovyjsvisnyk - National Forestry University of Ukraine: Scientific Herald*, 15.6, 458-462 [in Ukrainian].
10. Ofitsijnyj sajt Verkhovnoi Rady Ukrainy [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. *rada.gov.ua*. Retrieved from www.rada.gov.ua [in Ukrainian].
11. Petrov, V.M. (2013). Tekhnichne zabezpechennia innovatsijnykh tekhnolohij u roslynnytstvi [Technical support of innovative technologies in plant growing]. *Ekonomika APK – Economy of agroindustrial complex*, 2, 100 [in Ukrainian].
12. Sabluk, P. T. (2017). Naukovi ahroekonomichni doslidzhennia v interesakh aktyvizatsii rostu APV i sil'skykh terytorij [Scientific agro-economic research in the interests of activating the growth of APV and rural areas]. *EkonomikaAPK – Economy of agroindustrial complex*, 5, 19-23. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/E_apk_2017_5_5 [in Ukrainian].
13. Yankovs'ka, O.I. (2010) Osoblyvosti innovatsij v sil'skomu hospodarstvi [Features of innovation in agriculture]. The Economics of the 21st Century: Challenges and Problems'10: *Vseukr. nauk.-prakt. konf. (November 2009) - All-Ukrainian Scientific and Practical Conference*. (pp. 304-308). Uzhhorod :ZakDU [in Ukrainian].
14. The Global Innovation Index 2017 [The Global Innovation Index 2017]. (2017). *globalinnovationindex.org*. Retrieved from <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2017-report> [in English].

Liudmila Zapirchenko, Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)

Tetiana Ryabovolik, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)

Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytskyi, Ukraine

The Features of Innovative Activity and Implementation the Innovations to the Production Activities of Agrarian Enterprises

The article focuses on the specificity of the formation and advantages of the development of innovative processes in the agrarian enterprises. These agrarian enterprises account for almost one third of gross domestic product now. But at the same time, agro-industrial production in Ukraine is lagging behind the European Union for productivity and efficiency.

In the paper the attention to the specificity of the forming and advantages of the development of innovative processes at the enterprises of the agrarian sphere is focused. At current stage the almost one third of gross domestic product are created by the agrarian enterprises. The search for such innovative solutions becomes extremely urgent, which would ensure the increasing of the efficiency of the functioning of the agrarian sphere, the rational using of natural resources and the increasing of the productivity of plant growing and animal husbandry in the conditions of limited natural resources. At present time, the constant implementation of the latest developments is the key of the sustainable development of agriculture. The expediency and necessity of introduction and realization of the advanced innovative and technological processes for the development of agro-industrial production and the obtaining of economic and social effect are determined. As a result of generalization of information on the essence and role of agro-innovations, the peculiarities of their implementation in the agrarian sector, the main directions of using the innovative technologies and factors that hinder their implementation are revealed.

On the basis of the research of a set of indicators and factors it was found out, that the agricultural enterprises at a low rate make the transfer of innovation to their daily work, which naturally leads to the decreasing the quality of work. This is due to the low level of forming the huge agrarian enterprises and weak integration of farms. As a consequence, there is the inefficiency of using the modern expensive technologies and technical means of production. The using of innovations and technical and technological developments in the agrarian sector will allow increasing the competitive advantages, improving the efficiency of production and economic activity in general, because the agrarian sector in economically developed countries is gradually transforming to the science-intensive industry of production. On the basis of the research, it was found that effectuation of a more extensive policy of implementation and realization of innovations will provide the increasing of the efficiency of the functioning of the agrarian sphere, as well as will promote the rational using of natural resources and the increasing of the productivity of plant growing and animal husbandry in the conditions of limited natural resources.

innovation, innovative activity, agro-innovation, innovative technologies, agrarian sphere, features of innovative activity, agro-industrial production, implementation of innovations, productivity of production

Одержано (Received) 22.11.2018

Прорецензовано (Reviewed) 04.12.2018

Прийнято до друку (Approved) 20.12.2018